

Regelbunden tillsyn i Broängsskolan och Uttrans skola

Förskoleklass

Grundskola

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Botkyrka kommun och besökt Broängsskolan den 7 oktober 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 11 maj 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Broängsskolan och Uttrans skola, dels den information som samlats in under besöket. I dessa skolor skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Tabell 1: Antal elever på Broängsskolan/Uttrans skola

Broängsskolan/Uttrans skola	Antal elever
Förskoleklass	25
Grundskola	627

Källa: Uppgifter från Broängsskolan/Uttrans skola i samband med tillsyn år 2008

Broängsskolan och Uttrans skola ligger i den södra delen av Botkyrka kommun och tillhör Tumba skolområde. På Broängsskolan finns årskurser 3-9 och på Uttrans skola

finns förskoleklass och årskurs 1-2. Verksamhetens leds av rektorn med ett övergripande ansvar för hela verksamheten. På skolorna finns även två biträdande rektorer med särskilt ansvar för verksamheten i förskoleklass och årskurserna 1–2 respektive årskurserna 3–9. Vid Broängsskolan finns en så kallad Handbollsprofil samt en Musik och Mediaprofil från årskurs 5 respektive 7.

Rektorn har även det övergripande ansvaret för den förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som finns inom skolområdet. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen beskrivs i separata rapporter avseende hela kommunen.

Bedömningar

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 3: Resultat för elever i årskurs 9

	Broängsskolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommungrupp ²	Riket ³
	2003	2004	2005	2006	2007	2007	2007	2007
Genomsnittligt meritvärde	216	197	207	218	216	204	214	207
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	23	32	30	18	15	33	22	24
Andel (%) behöriga till nationellt program	94	93	96	97	95	85	92	89

Källa: Skolverkets uppföljningsstatistik

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Tabell 4: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 9

Andel (%) elever som uppnått minst Godkänt i:	Broängsskolan					Samtliga skolor i kommunen ⁴	Kommungrupp ⁵	Riket ⁶
	2003	2004	2005	2006	2007	2007	2007	2007
Engelska	.	.	99	100	96	92		95
Matematik		83	87	86	82	77		84
Svenska	.	.	93	98	99	96		96
Svenska som andraspråk	.	.	..	.	.	87		81

Källa: Skolverkets uppföljningsstatistik

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

Kommentar och bedömning:

Skolövergripande redovisningar av kunskapsresultaten för elever i grundskolans årskurs 5 görs årligen på central nivå i Botkyrka kommun. Uppgifterna grundas på respektive skolas uppgifter om andel elever som enligt lärarna bedöms nå de nationella målen i kursplanernas olika ämnen. Av uppgifter för år 2007 och 2008 framgår att i Broängsskolan bedömdes merparten av eleverna nå de nationella målen i alla ämnen förutom avseende matematik. I matematik bedömdes 82 procent av eleverna nå de nationella målen år 2007, något färre 2008.

Skolverkets nationella statistik visar att 15 procent av eleverna i grundskolan lämnar årskurs 9 utan fullständiga betyg. Denna andel har minskat under de senaste fyra åren. År 2008 höjdes det genomsnittliga meritvärdet för skolan till 227 samtidigt som fler elever än förra året blev behöriga till nationella program. Andelen elever som inte uppnått målen minskade från 15 procent till knappt 10 procent. Därmed är det fler elever som lämnar Broängsskolan med fullständiga betyg än från motsvarande skolor i kommunen och i riket som helhet. Också det genomsnittliga meritvärdet och andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans nationella program är högre än medelvärdet för kommunen och riket.

Med anledning av detta och med hänsyn till att resultaten förbättrats under de senaste åren bedömer Skolinspektionen kunskapsresultaten vid Broängsskolan och Uttrans

⁴ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

⁵ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

⁶ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

4 (13)

skola som tillfredsställande. Skolinspektionen vill emellertid påpeka vikten av att samtliga elever ges möjlighet att nå målen för utbildningen, det vill säga uppnå betyget Godkänt i samtliga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I grundskoleförordningen anges att en individuell utvecklingsplan (IUP) ska upprättas för varje elev vid utvecklingssamtalet. Skolinspektionen har vid sitt besök i Broängsskolan tagit del av individuella planer som upprättats vårterminen 2008. Skolinspektionen bedömer att dessa planer inte motsvarade då gällande krav i författningarna eftersom planerna inte alltid var framåtsyftande, innefattade långsiktiga mål och på ett tydligt sätt angav skolans insatser utifrån de nationella målen. I stället finns ofta aktiviteter angivna som eleven ska utföra, t.ex. "Läsa minst en engelsk bok" eller "jobba mer matte hemma".

Den 15 juli 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individuella utvecklingsplanerna inte längre enbart ska vara framåtsyftande utan även innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs. Det är rektorn som beslutar om utformningen av den skriftliga informationen som ska ges i utvecklingsplanen. Det finns inte längre något förbud mot att den skriftliga informationen är betygsliknande.

Skolinspektionens samlade bedömning är att åtgärder behöver vidtas så att individuella utvecklingsplaner uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen förutsätter att de nya bestämmelserna om individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen ska ligga till grund för skolans arbete med detta.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygs katalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska en skriftlig bedömning ges om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret. Av omdömet ska elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket framgå. Dessutom kan de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Omdömet ska undertecknas av läraren.

De skriftliga omdömen som utarbetas vid Broängsskolan saknar en beskrivning av elevens kunskapsutveckling och vilka mål eleven har uppnått. Dessutom har Skolinspektionen funnit ändringar av betyg i betygs katalogen som saknar rektorns underskrift.

Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas. Vidare har Skolinspektionen funnit underskrifter med blyerts i betygs kataloger och vill därför påpeka att detta ska göras i arkivbeständigt bläck.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I skollagen föreskrivs att särskilt stöd ska ges till de elever som har svårigheter i skolarbetet. Vid Broängsskolan och Uttrans skola ges särskilt stöd till de elever som riskerar att inte uppnå målen för utbildningen i ämnena svenska, matematik och engelska medan motsvarande stöd enligt rektorn och lärarna inte ges i övriga ämnen. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att alla elever i behov av särskilt stöd får det, i alla ämnen.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en utredning inleds om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I Broängsskolan och Uttrans skola upprättas åtgärdsprogram av varierande kvalitet. I vissa av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknas en beskrivning av konkreta mål som eleven ska uppnå. Det framgår inte heller på

vilket sätt skolan ska hjälpa eleven att nå dessa mål.

Skolinspektionen bedömer därför att åtgärder behövs så att skolans åtgärdsprogram upprättas enligt författningarnas krav.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Vid tidpunkten för den regelbundna tillsynen angavs i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever att det skulle finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Planen skulle vara konkret och utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov skulle det anges de planerade åtgärderna under det kommande året. Enligt en särskild förordning omfattade skyldigheten också att planen skulle arbetas fram, följas upp och ses över under medverkan av elever.

Broängsskolans och Uttrans skolas likabehandlingsplan för år 2007/2008 bedöms inte fullt ut uppfylla lagens krav på en likabehandlingsplan. Bland annat saknas en redovisning av varje verksamhets behov utifrån en aktuell kartläggning. Denna ska ligga tillgrund för vilka åtgärder som ska genomföras under det

kommande året. Vidare saknas en beskrivning av hur de planerade åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Från den 1 januari 2009 upphörde lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever att gälla. Därefter gäller istället 14 a kap. skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). Detta innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheten för samman de planer som ska upprättas till ett dokument.

Skolinspektionens samlade bedömning är att åtgärder behöver vidtas. Kraven på likabehandlingsplan, enligt kraven i de författningar som gällde vid tidpunkten för tillsynen, uppfylldes inte i Broängens- och Uttrans skola. Skolinspektionen förutsätter att de nya bestämmelser som gäller från den 1 januari 2009 ska ligga till grund för skolans arbete med att med att åtgärda detta.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen är den garanterade undervisningstiden det minsta antal timmar en elev ska erbjudas i ett ämne eller ämnesblock.

Den timplan som gäller för Broängsskolan och Uttrans skola visar på oklarheter om hur den garanterade undervisningstid uppfylls. Bland annat finns inte redovisat varifrån utökning av vissa ämnen i profilklasser har tagits, inte heller hur lektioner i Livskunskap är relaterade till de olika ämnena. Rektorn är medveten om detta och uppger att en översyn ska ske.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att alla

elever får den garanterade undervisningstid som anges i författningarna.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen har skolan en skyldighet att för undervisningen anställa lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de huvudsakligen ska bedriva.

Skolverkets nationella statistik visar att 62 procent av lärarna vid Broängsskolan

och Uttrans skola saknar pedagogisk högskoleutbildning. Skolledningen uppger att andelen utbildade lärare har ökat men att den fortfarande är lägre än önskat. För närvarande uppges andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning vara knappt 80 procent.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder för att öka andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver.

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skolförfattningarna har rektorn ett ansvar för att eleverna når målen för utbildningen. Detta medför en skyldighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Tillsynen visar att Broängsskolan och Uttrans skola regelbundet och systematiskt gör analyser och utvärderingar avseende matematik i syfte att förbättra och utveckla undervisningens innehåll samt att ge särskilt stöd ges till elever i behov av detta. I övrigt görs endast uppföljning och utvärdering av elevernas resultat i årskurs 5 och 9. En samlad bild av utbildningens resultat - och därmed måluppfyllelsen - saknas.

Skolinspektionen bedömer därför att ytterligare åtgärder behövs i syfte att utveckla skolans kvalitetsarbete gällande uppföljning och utvärdering i förhållande till de nationella målen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet ska varje kommunalt bedriven skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Kvalitetsredovisningen för Broängsskolan och Uttrans skola används inte och den styr inte inriktningen på verksamheten. Vidare saknas måluppfyllelse inom samtliga områden i kvalitetsredovisningen. I stället redovisas olika aktiviteter som genomförts under året. Eleverna och föräldrar har inte varit med i arbetet med att ta fram kvalitetsredovisningen.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att kvalitetsredovisningen uppfyller förordningens krav.

2009-02-10 Stockholm

Anna Tammelin Östlind

Malin Winbladh

Bertil Karlhager